

Klasa V

Nim przejdziemy do kolejnego tematu, warto zrobić sobie małą powtórkę, by sprawdzić, czego się nauczyliśmy i co zapamiętaliśmy.

Na początek obejrzyj film: https://www.youtube.com/watch?v=ToaRumKe_0A

Następnie przejdź do kolejnego tematu.

Temat: Rządy Bolesława Krzywoustego

Całą lekcję znajdziesz pod linkiem: <https://www.youtube.com/watch?v=156rMSFgEFs>

Zapoznaj się z poniższym tekstem i następnie wykonaj polecenia:

■ W Polsce Władysława Hermana

Po ucieczce Bolesława Śmiałego panowanie w Polsce objął jego młodszy brat – **Władysław Herman**. Nowy władca nie był tak ambitny jak jego poprzednik i nie starał się o uzyskanie korony królewskiej, zadowolając się tytułem księcia.

W okresie rządów Władysława Hermana bardzo silną pozycję w państwie uzyskał jego **palatyn** – Sieciech. Wykorzystał on nieudolność władcy i w rzeczywistości przejął jego rolę. Wielka rola Sieciecha budziła zazdrość i gniew synów Władysława Hermana: **Bolesława Krzywoustego** i jego **przyrodniego brata Zbigniewa**. Sprzymierzyli się oni przeciw Sieciechowi, pokonali jego wojska i wygnali go z kraju. Zwycięzcy bracia wymusili na ojcu, by podzielił między nich Polskę. Starszy – Zbigniew – otrzymał Wielkopolskę i Kujawy, a Bolesław Małopolskę i Śląsk. Władysław Herman zachował dla siebie Mazowsze.

■ Bratobójcza wojna

Władysław Herman zmarł w 1102 roku. Wkrótce między jego synami wybuchł konflikt o władzę nad całym krajem. Po czterech latach walk Bolesławowi Krzywoustemu udało się zmusić Zbigniewa do opuszczenia kraju.

Oslabienie Polski wojną domową postanowił wykorzystać niemiecki król i późniejszy cesarz Henryk V. Udzielił on pomocy Zbigniewowi i w **1109 roku** na czele wojsk niemieckich i czeskich najechał Polskę. Dzięki bohaterskiej postawie obrońców grodów w **Głogowie**, Wrocławiu i Bytomiu udało się zatrzymać najazd. Niedługo potem oddziały Henryka wycofały się z Polski.

W 1111 roku zawarto porozumienie między braćmi. Bolesław zgodził się na powrót Zbigniewa do kraju. Wkrótce jednak Bolesław rozkazał pojmać brata i oślepić. Krzywousty został jedynym władcą Polski.

Palatyn (wojewoda) – w średniowiecznej Polsce najwyższy urzędnik państwowy, zastępujący władcę w sprawach dotyczących sądownictwa i wojskowości.

Bracia przyrodni – bracia, którzy mają wspólne jedno z rodziców, tu: wspólnego ojca.

Władysław Herman (*około 1043 †1102) był dwukrotnie żonaty. Jego pierwsza żona była księżniczką czeską, druga zaś niemiecką. Te małżeństwa miały zapewnić Polsce dobre stosunki z silnymi sąsiadami.

Przepisz do swojego zeszytu daty:

1109 – najazd niemiecki na Polskę

1118 – testament Bolesława Krzywoustego

■ Panowanie Bolesława Krzywoustego

Po odparciu niemieckiego najazdu Bolesław Krzywousty podjął starania w celu odzyskania **Pomorza Gdańskiego i Zachodniego**. Obie te krainy oderwały się od państwa polskiego w czasach panowania poprzednich władców i stanowiły na początku XII wieku niezależne księstwa.

Około 1116 roku Bolesław podbił i przyłączył do swojego państwa Pomorze Gdańskie. Dłużej trwały zacięte walki na Pomorzu Zachodnim, które książę podporządkował sobie w 1122 roku po zdobyciu głównych grodów – Kołobrzegu i Szczecina.

Zdobycie przez polskiego władcę Pomorza Gdańskiego i Zachodniego pozwoliło na rozszerzenie chrześcijaństwa na te tereny. Na początku XII wieku ludność oraz liczni możnowładcy pomorscy byli bowiem wciąż poganami. Dzięki dwóm kolejnymi misjom chrystianizacyjnym zorganizowanym przez Krzywoustego wielu z nich przyjął chrzest.

Bolesław Krzywousty (*około 1085 †1138) był jednym z najwybitniejszych polskich władców epoki średniowiecza. Nie udało mu się jednak uzyskać korony królewskiej.

■ Testament Bolesława Krzywoustego

Bolesław Krzywousty miał kilku synów. Władca, nauczony doświadczeniem z czasów walk ze Zbigniewem, zdawał sobie sprawę, że po jego śmierci może dojść do kolejnej bratobójczej wojny domowej. Postanowił więc podzielić państwo między swoich synów. W tym celu ogłosił statut, zwany też **testamentem Bolesława Krzywoustego**. Zgodnie z nim kolejni synowie otrzymali swoje dzielnice kraju. Testament ustanawiał też zasadę **senioratu**. Oznaczało to, że najstarszy książę z rodu Piastów, zwany **seniorem**, miał sprawować władzę zwierzchnią nad pozostałymi, czyli **juniorami**. Senior miał prawo wypowiedzania wojny, reprezentowania państwa za granicą i bicia własnej monety.

Testament Bolesława Krzywoustego zaczął obowiązywać po jego śmierci w **1138 roku**. Jednak wbrew planom Krzywoustego nie uchroniło to Polski przed wojnami domowymi. Wkrótce po śmierci władcy jego synowie rozpoczęli bratobójcze walki.

Testament – dokument, w którym dana osoba rozporządza swoim majątkiem na wypadek śmierci.

Seniorat – zasada, w myśl której dobra, na przykład ziemię, dziedziczy zawsze najstarszy z rodu.

Przepisz do swojego zeszytu notatkę:

W roku 1138 zmarł Bolesław Krzywousty. Miał on kilku synów i aby uniknąć sporów między nimi postanowił podzielić Polskę na dzielnice. Każdy z synów miał otrzymać jedną dzielnicę we władanie:

- 1) Władysław II Wygnaniec – Śląsk
- 2) Bolesław Kędzierzawy – Mazowsze i Kujawy
- 3) Mieszko Stary – Wielkopolskę z Poznaniem
- 4) Henryk – ziemię Sandomierską

Polecenie1. - W swoim zeszycie wykonaj krzyżówkę, z hasłem: **BOLESŁAW KRZYWOUSTY**

Temat możesz również odsłuchać w linku: <https://www.youtube.com/watch?v=xd02prFYJqQ&t=222s> (szczególnie polecane dla dyslektyków).

Temat znajduje się również w twoim podręczniku na str. 179-181.

Pamiętaj ! Pisz starannie. Zdjęcie wykonanej pracy prześlij do nauczyciela drogą elektroniczną: znajdziesz go na Messengerze lub na e-mail awsobota@gmail.com